

Krejčí, Pavel; Krejčová, Elena

Úvod

In: *Jihoslovanská frazeologie kontrastivně*. Krejčí, Pavel (editor); Krejčová, Elena (editor). Vydání první Brno: Filozofická fakulta, Masarykova univerzita, 2016, pp. 7-9

ISBN 978-80-210-8372-1

Stable URL (handle): <https://hdl.handle.net/11222.digilib/136752>

Access Date: 07. 12. 2024

Version: 20220831

Terms of use: Digital Library of the Faculty of Arts, Masaryk University provides access to digitized documents strictly for personal use, unless otherwise specified.

Na vzniku monografie *Jihoslovanská frazeologie kontrastivně* se podílelo dvanáct autorů ze sedmi zemí – Bulharska, Česka, Chorvatska, Maďarska, Polska, Slovenska a Slovinska. Vytvořili dílo, které má jeden společný jmenovatel: frazeologii jihoslovanských jazyků. V jednotlivých kapitolách se čtenář seznámí s bulharskou, chorvatskou, srbskou a slovinskou frazeologií v kontrastu především s češtinou a slovenštinou, ale také polštinou, ruštinou nebo maďarštinou.

V první kapitole nazvané *Česká, slovenská, chorvatská, srbská a bulharská frazeologie v polovině druhé dekády nového století (pokus o srovnávací rekapitulaci)* se **Pavel Krejčí** zaměřil na nejvýznamnější publikační výstupy (především slovníky, ucelené monografie nebo kontrastivní česko-slovensko-jihoslovanské práce) v česko-slovenském, srbsko-chorvatském a bulharském jazykovém prostoru, a to od počátků moderního frazeologického bádání po současnost. Kapitulu uzavírá jednak abecední přehled jednotlivých výstupů v rámci zkoumaných národních frazeologií a jednak chronologický přehled všech zpracovaných výstupů, který zaznamenává též jejich starší vydání.

Ve druhé kapitole *Reflexia hudobnej konceptosféry vo frazeológii* se **Mária Dobriková** zaměřila na některé slovenské a bulharské frazémy nesoucí (etno)kulturní a (etno)muzikologické informace. Autorka zastává názor, že frazémy s hudebním komponentem vykazují zvláštní asociativní představivost a originálním způsobem tak přispívají do mozaiky slovenského a bulharského jazykového obrazu světa.

Ve třetí kapitole *Hudobné komponenty „trúba : truba“ ako konštrukčné prvky chorvátskych a slovenských frazém* se **Milina Svítková** soustředila na klasifikaci a interpretaci slovenských a chorvatských frazémů, které mají ve své struktuře substantivní komponent z oblasti hudby, a to název dechového nástroje – *trubky* (slov. *trúba*,

chorv. *truba*). Pozornost věnuje především etnografickým a muzikologickým charakteristikám tohoto hudebního nástroje a tomu, jak se tyto vlastnosti projevují v sémantice příslušné frazeologické jednotky.

Ve čtvrté kapitole *Podpira žena tri vogale hiše?* (čes. *Podpírá žena tři rohy domu?*) se autorka **Svetlana Kmecová** zaměřila na jazykový obraz ženy coby manželky ve slovenské a slovinské frazeologii, konkrétně na frazémy vztahující se k svatbě. Všimá si přitom, že přes jisté rozdíly mezi pozicí ženy na veřejnosti a v domácím prostředí je role ženy tak, jak ji společnost vnímá, spojená především s domácností a rodinou, což se částečně odráží i ve frazeologii.

V páté kapitole *Frazemi z glasbeno sestavino na športnih straneh slovenskih časopisov (na primeru časopisov Ekipa24, Dnevnik in Delo)* (čes. *Frazémy s hudebním komponentem na sportovních stránkách slovinských časopisů [na příkladu časopisů Ekipa24, Dnevnik a Delo]*) popisuje **Saša Vojtechová Poklač**, jak se frazémy s hudebními komponenty prosazují v jazyce psané sportovní žurnalistiky ve Slovinsku, a zajímá se mj. o to, ve kterých částech analyzovaných článků se tyto frazémy vyskytují a zda při jejich užití nedochází k případným odchylkám od spisovné normy.

V šesté kapitole *Ovladavanje frazemima u hrvatskom kao drugom i stranom jeziku (čes. Ovládnutí frazémů v chorvatštině jako druhém a cizím jazyce)* se **Milvia Gulešić Machatová** zaměřila na adekvátnost výskytu chorvatských frazémů při výuce chorvatštiny jako druhého a cizího jazyka. Hledá přitom mj. odpověď na otázku, v jakém okamžiku jazykové výuky by se frazémy měly objevit a jaká kritéria zvolit pro jejich výběr.

V sedmé kapitole *Езикова та картина на смъртта през призмата на фразеологични паралели в унгарски, български и сръбски* (čes. *Jazykový obraz smrti prizmatem frazeologických paralel v maďarštině, bulharštině a srštině*) zpracovává **Mónika Farkas Baráthiová** obraz smrti coby kulturně-spoolečenské reality tak, jak se projevuje ve frazeologii uvedených tří srovnávaných jazyků.

V osmé kapitole *Национални стереотипи в българската и унгарската фразеология* (čes. *Národní stereotypy v bulharské a maďarské frazeologii*) **Mária Dudásová** představuje maďarské a bulharské frazémy nesoucí ve své struktuře etnonymický komponent a všimá si mj. sémantiky frazémů obsahujících etnonyma *Cikán* a *Žid*.

V deváté kapitole *Фразеологизми с компоненти „шапка“ и видове шапки (върху материал от български и словашки език)* (čes. *Frazémy s komponentem „klobouk“ a jiné druhy pokrývky hlavy [na materiálu z bulharského a slovenského jazyka]*) **Daniela Konstantinová** analyzuje a srovnává motivaci a sémantiku bulharských a slovenských frazémů s tímto typem oděvního doplňku.

V desáté kapitole *Фразеологизми с компонент „дъщеря“ и „син“ в български и чешки и тяхната разпознаваемост от носители на езика* (čes. *Frazémy s komponentem „dcera“ a „syn“ v bulharštině a češtině a jejich rozpoznatelnost ze strany rodilých mluvčích*) se **Elena Krejčová** zabývá nejen komparativní analýzou příslušných bulharských

a českých frazémů, ale zkoumá též aktuální otázku jejich znalosti (a tudíž i schopnosti je identifikovat a reprodukovat) ze strany rodilých mluvčích.

V jedenácté kapitole *За някои неточности и грешки в превода на фразеологизми (с оглед на славянско-българския превод)* (čes. *O některých nepřesnostech a chybách v překládání frazémů [se zaměřením na slovansko-bulharský překlad]*) autorka **Radost Železarovová** dochází k závěru, že podstatnou roli při překládání frazeologie hraje jazyková kompetence překladatele a s ní spojená znalost frazémů nejen cizího, ale také rodného jazyka. Příklady různých překladatelských řešení uvádí na materiálu českých frazémů shromážděných z prozaických textů a jejich bulharských překladů.

V poslední, dvanácté kapitole nazvané *За фразеологичния статус на терминологичните съчетания* (čes. *O frazeologické povaze terminologických slovních spojení*) se **Iliana Genew-Puhalewová** zabývá otázkou, do jaké míry lze víceslovné termíny považovat za frazeologické jednotky, jakými kritérii je třeba se řídit při hledání příslušné odpovědi a dotýká se tak mj. i otázky určování hranic frazeologie. Problematiku zkoumá na bulharském jazykovém materiálu.

